

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

24.09.2024 मंगलवासर वि.सं. २०८० आश्विन सप्तमी आश्विन ९ प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-3 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-331

राष्ट्रमण्डल-संसदीय-संघ- भारत-क्षेत्र-सम्मेलनम् नव- दिल्ल्यां समारम्भम्

द्वि-दिवसीयं दशमं राष्ट्रमण्डल-संसदीय संघ-भारत-क्षेत्र-सम्मेलनम् नव-दिल्ल्यां समारम्भम् । सम्मेलनस्य विषयः अस्ति- "सतत-समावेशि-विकास-प्राप्ती विधायि-निकायानां भूमिका" इति।

व्यक्तिगतरूपेण बालैः सम्पूक्तानाम् अभद्रवलच्चित्राणां दर्शनम् पॉक्सो-अधिनियमस्य उल्लंघनम् अस्ति-सर्वोच्चन्यायालयः

सर्वोच्चन्यायालयेन प्रोक्तं यत् व्यक्तिगतरूपेण बालैः सम्पूक्तानाम् अभद्रवलच्चित्राणां दर्शनम् पॉक्सो-अधिनियमस्य उल्लंघनम् अस्ति अपि च तेन देशस्य सर्वे न्यायालयाः आदिष्टाः सन्ति यत् ते कस्मिन्नपि न्यायाकादेशे निर्णये च बाल-पोर्नोग्राफी इत्यस्य शब्दस्य प्रयोगं न कुर्युः। शीर्षन्यायालयेन अद्य मद्रास उच्च न्यायालयस्य तम् आदेशं विरुद्धं एषः निर्देशः प्रख्यापितः अस्ति यस्मिन् प्रोक्तमासीत् यत् बालैः सम्पूक्तानां वयस्क चलच्चित्राणां दर्शनं पॉक्सो-अधिनियमस्य अन्तर्गतं न प्रहीष्यते।

श्रीलङ्का-राष्ट्रपतिनिर्वाचनम्- अनुरा-कुमार-विसानायके राष्ट्रपतिरूपेण शपथवचनम्

नेशनल पीपुल्स पावर इति दलस्य प्रमुखः अनुरा-कुमार-विसानायके श्रीलङ्कादेशस्य नवमः कार्यकारि-राष्ट्रपतिरूपेण शपथवचनं स्वीकृतवान्। गतप्रातः राष्ट्रपति-सचिवालये शपथग्रहण-समारोहः अभवत्। विपक्षस्य नेता सजिय-प्रेमदासा इत्येतं विरुद्धं विहितस्य निर्वाचनस्य अनन्तरं पञ्चाशद्वर्षेयिन् श्री-दिसानायके-वर्येण विजयः समधिगतः। निर्वाचनं, अस्य अभूतपूर्वनिर्वाचनस्य मतगणनायाः अनन्तरं निवर्तमानराष्ट्रपतिः रानिल्-विक्रमसिपे-वर्यः पराजितो भूत्वा अपदस्थः अभवत् । प्रधानमन्त्रिणा नरेंद्रमोदिना श्रीलंकायाः राष्ट्रपतिनिर्वाचने विजयाय अनुरा-दिसानायके-वर्यः वर्धापितः अस्ति

आयुष्यान-भारत-प्रधानमंत्री- जन-आरोग्य-योजनायाः षड्वर्षाणि व्यतीतानि

आयुष्यान-भारत-प्रधानमंत्री-जन-आरोग्य-योजनायाः षड्वर्षाणि व्यतीतानि । अष्टादशोत्तर-द्विसहस्रतमाब्दे अस्मिन्नेव दिवसे प्रधानमन्त्रिणा नरेंद्रमोदिना झारखण्डस्य रांची-नगरे एषा योजना समारम्भा आसीत्। अस्याः योजनायाः उद्देश्यं साम-त्रिंशल्लक्षोत्तर-द्वादश-कोटि-परिवाराणां न्यूनातिन्यूनं पञ्चपञ्चाशत्-कोटि-लाभार्थिभ्यः प्रतिवर्षं पञ्चलक्षरूप्यकाणां स्वास्थ्यसंरक्षण-प्रदानम् अस्ति।

मध्याह्नभोजनकार्यकर्तृणां विषये सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयः

हिमसंस्कृतवार्ताः - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।
हिमाचलसर्वकारेण सर्वोच्चन्यायालये अन्यस्मिन् न्यायालयीयप्रकरणे आश्रयं प्राप्तम्। २०२४ तमस्य वर्षस्य मे-मासस्य १४ दिनाङ्के दत्तस्य निर्णये हिमाचल-उच्चन्यायालयेन राज्यस्य सर्वकारीयविद्यालयेषु नियुक्तानां मध्याह्नभोजनकार्यकर्तृणां कृते १० मासानां स्थाने १२ मासान् यावत् मानदं दातुं आदेशः दत्तः आसीत् उच्चन्यायालयेन उक्तं यत् सर्वकारीयविद्यालयेषु नियुक्तानां एतेषां कर्मचारिणां अन्येषां सर्वकारीयकर्मचारिणां समानं व्यवहारः करणीयः, विद्यालयावकाशस्य मासद्वये अपि तेभ्यः मानदं दातव्यम् इति। अस्य निर्णयस्य विरुद्धं हिमाचलसर्वकारेण सर्वोच्चन्यायालये विशेषावकाशयाचिका

प्रवेशिता आसीत् । न्यायमूर्तिदीपकरदत्तस्य न्यायाधीशप्रशांतकुमारमिश्रस्य च संभागपीठेन सम्बन्धितपक्षेभ्यः सूचना प्रसार्य उच्चन्यायालयस्य निर्णयः स्थगितः। इयं याचिका हिमाचल-उच्चन्यायालये हिमाचलप्रदेशस्य मध्यदिवसभोजनकार्यकर्तृसङ्घेन प्रवेशिता। संघेन अन्येषां सर्वकारीयकर्मचारिणां समानाधिकारस्य आग्रहः कृतः आसीत् । हिमाचलसर्वकारस्य राज्ये १३००० तः अधिकाः सर्वकारीयविद्यालयाः सन्ति तथा च तेषु प्रायः २२००० मध्याह्नभोजनकर्मचारिणः सहायकाः च नियोजिताः सन्ति । हिमाचलसर्वकारः प्रतिवर्षं ५ लक्षाधिकानां बालकानां कृते मध्याह्नभोजनं प्रदाति। एतां योजनां चालयन्ति ये कर्मचारिणः ते सर्वकारीयकर्मचारिणः न सन्ति, ते केवलं कतिपयानां होराणां कृते एव विद्यालये आहूताः भवन्ति। तेभ्यः वेतनस्य स्थाने मानदं दत्तं भवति। विद्यालयस्य अवकाशस्य कारणात् तेभ्यः अस्य अवधेः मानदं न दीयते । अस्याः व्यवस्थायाः विरुद्धं संघः हिमाचल-उच्चन्यायालयं गतः आसीत् ।

पलाण्डुनाम् मूल्यं न्यूनिकर्तुं विपण्यां पलाण्डुनां विक्रयणम्

प्रशासनं पलाण्डुनाम् मूल्यं न्यूनिकर्तुं विपण्यां पलाण्डुनां विक्रयणम् करिष्यति । नव दिल्लीयाम् एकस्मिन् वार्ताहरसम्मेलने उपभोक्तृ विषयक विभागस्य सचिवा निधिखरे इत्येषा निगदितवती यत् बृहत्तमे संग्रहणे उचितमात्रायां पलाण्डवः उपलब्धाः सन्ति । अनया भणितं यत् प्रशासनस्य पलाण्डुनां मूल्येषु दृष्टिरपि अस्ति । अपि च अस्मात् सप्ताहात् राज्यानां राजधानिषु प्रमुखेषु नगरेषु च समर्थनं मूल्येषु पलाण्डुनां विक्रयणम् भविष्यति इति ।

दिल्ल्याः मुख्यमन्त्रीपदभार स्वीकृतवती आमआदमी दलनेत्री आतिशी

आमआदमीपार्टीति दलनेत्री आतिशी दिल्लीयाः मुख्यमन्त्रीपदभार स्वीकृतवती। दिल्लीयाः उपराज्यपालेन वी.के. सक्सेना इत्यमुना विगतसप्ताहे आतिशी इत्यस्यै मन्त्रिपरिषदे च पदगोपनीयतायाः शपथवचनं प्रदत्तम्। ध्येयं वर्तते गत् आतिशी दिल्लीयाः कालकाजी विधानसभा क्षेत्रात् सुषमास्वराज-इत्येतस्याः कांग्रेसदलस्य च शीला दीक्षित इत्यस्याः अनन्तरं दिल्लीयाः तृतीया महिला मुख्यमन्त्रित्वेन नियुक्तास्ति।

गीतोपदेशः

युधामन्युश्च विक्रान्त
उत्तमौजाश्च वीर्यवान् ।
सौभद्रो द्रौपदेयाश्च
सर्व एव महारथाः ॥ ६ ॥
शब्दार्थ- युधामन्युः - युधामन्यु; च - तथा; विक्रान्तः - पराक्रमी; उत्तमौजाः - उत्तमौजा; च - तथा; वीर्यवान् - अत्यन्त शक्तिशाली; सौभद्रः - सुभद्रा का पुत्र; द्रौपदेवाः - द्रौपदी के पुत्र; च - तथा; सर्वे - सभी; एव - निश्चय ही; महारथाः - महारथी ।
भावार्थ
पराक्रमी युधामन्यु, अत्यन्त शक्तिशाली उत्तमौजा, सुभद्रा का पुत्र तथा द्रौपदी के पुत्र - ये सभी महारथी हैं ।

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

भारत- अमेरिका-देशयोः प्रौद्योगिकी संस्थाः वैश्विकसमस्याः दुरीकर्तुं महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वहन्ति- प्रधानमन्त्री मोदी

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी गतरात्रौ न्यूयॉर्क संयुक्त राष्ट्र महासभायां "समिट ऑफ द फ्यूचर" इति कार्यक्रमं सम्बोधितवान् । शिखर-सम्मेलनस्य विषयः आसीत् 'उत्तमभविष्याय बहुपक्षीयं समाधानम्' इति। शिखरसम्मेलनम् अतिरिच्य, प्रधानमन्त्री अनेकैः विश्वनेतृभिः सह द्विपक्षिकवार्ताम् अकरोत्, अपि च परस्पर-हिताधारितेषु विषयेषु चर्चा कृतवान्। यः स्वयात्रायाः द्वितीये दिने, प्रधानमन्त्री मैसाचु-सेट्स-प्रौद्योगिकी संस्थानेन आयोजिते वर्तुलोत्पीठिकाख्ये सम्मेलने प्रौद्योगिकीद्योगस्य नेतृभिः सह वातीलापम् अकरोत्। उद्योगप्रमुखान् सम्बोधयन् श्री मोदिवर्यः अवदत् यत्, एकविंशतितमः शताब्दः तन्त्रज्ञान-चालितः अस्ति, अपि च मानव-कल्याणार्थं तन्त्रज्ञानस्य लोकतान्त्रिकमूल्यैः सह सामञ्जस्यं आवश्यकम् अस्ति। प्रधानमन्त्री मोदी अवदत् यत् सः तान् सर्वदा सशक्तभारतस्य विकासयात्रायां सहायत्रिकरूपेण सह-सहभागि-रूपेण च पश्यति। सः दृढविश्वासं प्रकटितवान् यत् मिलित्वा भारत- अमेरिका-देशयोः प्रौद्योगिकी संस्थाः वैश्विकसमस्याः दुरीकर्तुं महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वहन्ति। सी. ई. ओ. एस. इत्यनेन, भारतेन सह निवेशाय सहयोगाय च प्रबलरुचिः प्रकटिता। अवधेयं यत् प्रधानमन्त्रिणा गतरात्रौ न्यूयॉर्क-नगरे भारतीयसमुदायस्य विशालजन्सम्मर्दः अपि सम्बोधितः। एतदतिरिच्य, श्रीमोदी नेपालस्य प्रधानमन्त्रिणा, कुवैत देशस्य युवराजा, फिलिस्तीन-देशस्य राष्ट्रपतिना च सह द्विपक्षिकं सम्वादम् अकरोत्।

HP News: आवश्यकतायुतानां बालकानां शिक्षायां साहाय्यं करिष्यति सर्वकारः

डॉ. वाई. एस. परमार छात्रऋणयोजनायाः अन्तर्गतं विदेशे अध्ययनार्थं न्यूनदरेणऋणं प्राप्यते

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। राज्यसर्वकारेण राज्यस्य वंचितवर्गस्य बालकानां शिक्षाप्राप्त्यर्थं अनेकानि पदानि कृतानि सन्ति। सर्वकारेण डॉ. वाई. एस. परमार ऋणयोजना प्रारब्धा अस्ति। अस्य अन्तर्गतं आर्थिकदृष्ट्या दुर्बलवर्गस्य छात्राणां लाभाय ये विदेशेषु शिक्षां प्राप्तुम् इच्छन्ति तेषां लाभाय निर्णयः कृतः। एतेन उपक्रमेण विदेशेषु संस्थासु उच्चशिक्षां कर्तुम् इच्छतां छात्राणां मार्गं आर्थिकसीमाः न आगमिष्यन्ति। अस्य कृते शिक्षाविभागः शीघ्रमेव मानकसञ्चालनप्रक्रिया निर्गमिष्यति। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः इत्यनेन आर्थिकवर्षे २०२३-२४ वित्तीयवर्षे आर्थिकदृष्ट्या दुर्बलवर्गस्य मेधावीबालानां लाभाय डॉ. वाई. एस. परमार छात्रऋणयोजनायाः आरम्भः कृतः। योजनायाः अन्तर्गतं योग्यानां वास्तविकहिमाचलीय- छात्राणां कृते केवलं एकप्रतिशतव्याजदरेण शैक्षिकऋणं प्रदत्तं भवति। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः युनां कृते गुणात्मकं जीविकाप्रधानं च शिक्षां प्रदातुं प्रतिबद्धतया सह कार्यं कुर्वन् अस्ति। एतया योजनायाः सह राज्यस्य योग्याः छात्राः धनस्य अभावात् उच्चतरं व्यावसायिकं च शिक्षायाः न वंचिताः भविष्यन्ति।

२०० कोटिरूप्यकाणां बजटं विमोचितम्

अस्याः योजनायाः कृते राज्यसर्वकारेण २०० कोटिरूप्यकाणां बजटं विनियोजितम् अस्ति। येषां परिवाराणां वार्षिकं आयं ४ लक्षरूप्यकात् न्यूनं भवति ते अस्याः योजनायाः लाभं लब्धुं शक्नुवन्ति। विलम्बं न भवेत् इति कृते जिलास्तरस्य उपायुक्तस्य निरीक्षणे सर्वकारेण कोषः स्थापितः भविष्यति। योजनायाः अन्तर्गतं अभियांत्रिकी, चिकित्सा, प्रबन्धनं, नर्सिंग, फार्मेसी, विधिः इत्यादिषु व्यावसायिक-तकनीकी- शिक्षासम्बद्धेषु पाठ्यक्रमेषु डिप्लोमा-उपाधिं कर्तुम् इच्छन्तः छात्राः अपि च आईटीआई, पॉलिटेक्निक- पीएचडी कुर्वन्तः छात्राः लाभं लब्धुं शक्नुवन्ति। तदर्थं पूर्ववर्गे न्यूनतमं ६० प्रतिशतं अंकं प्राप्तुं अनिवार्यं भवति तथा च पाठ्यक्रमे प्रवेशसमये छात्राणां आयुः २८ वर्षाणाम् न्यूना भवितुमर्हति।

धर्मशालायां २८ सितम्बरतः भव्यरूपेण आरभ्यते काङ्गड़ा- उपत्यका- कार्निवालः, प्रथमवारं ड्रोनप्रदर्शनं भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:- धर्मशाला। पर्यटनस्य प्रचारार्थं, काङ्गड़ा-संस्कृतेः जनानां मध्ये प्रसारणार्थं धर्मशालायां २८ सितम्बरतः काङ्गड़ा उपत्यका कार्निवालस्य आयोजनं भविष्यति। अयं भव्यः कार्यक्रमः २८ सितम्बरतः १३ अक्तूबरपर्यन्तं धर्मशालानगरस्य पुलिस प्राङ्गणे प्रचलिष्यति। कार्निवालस्य २८ सितम्बरतः २ अक्तूबरपर्यन्तं सांस्कृतिकसन्ध्यायाः आयोजनं भविष्यति। कार्निवालस्य आरम्भः भव्य-शोभायात्रायाः माध्यमेन भविष्यति। यत् उपायुक्तस्य कार्यालयस्य परिसरात् आरभ्य आयोजनस्थले समाप्ता भविष्यति। अस्यां शोभायात्रायां पारम्परिकवेषेषु स्थानीयकलाकाराः दृश्यन्ते।

एते कलाकाराः प्रदर्शनं करिष्यन्ति

कार्निवालस्य सांस्कृतिकसन्ध्यासु पंजाबीगायकः मनिन्द्रबटरः २८ सितम्बर दिनाङ्के, बॉलीवुड कलाकारः गजेन्द्र वर्मा २९ सितम्बर दिनाङ्के, रशमीत कौरः १ अक्तूबर दिनाङ्के च तारककलाकाररूपेण प्रदर्शनं करिष्यन्ति। ३० सितम्बरदिनाङ्के सांस्कृतिकसन्ध्या हिमाचलीकलाकाराणां नाम्ना भविष्यति। अक्तूबरमासस्य द्वितीये दिने केरलस्य बहुशैली-सङ्गीतदलं 'थाई कुडम' इति समूहः प्रदर्शनं करिष्यति, येन सह ड्रोन-प्रदर्शनस्य आयोजनमपि भविष्यति।

प्रथमवारं ड्रोनप्रदर्शनम्

उपायुक्तः हेमराज बैरवा अवदत् यत् अस्मिन् कार्निवाले प्रथमवारं ड्रोन-प्रदर्शनस्य आयोजनं क्रियते, यत् प्रेक्षकाणां कृते अतीव रोमाञ्चकं भविष्यति। सः सर्वेभ्यः अस्मिन् कार्निवाल- समारोहे भागं गृहीत्वा तस्य सौन्दर्यं वर्धयितुं प्रार्थितवान्।

प्रतिभासिंहद्वारा हिमाचलकाङ्ग्रेसस्य महत्त्वपूर्णसभा आहूता, मुख्यमंत्रीसहितं बहवः मन्त्रिणः नोपस्थिताः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। हिमाचलप्रदेशे राज्यसर्वकारविरुद्धस्य विशालस्य आन्दोलनस्य मध्यं हिमाचलकाङ्ग्रेसस्य अध्यक्षा प्रतिभासिंहद्वारि महत्त्वपूर्णसभा आहूता आसीत्। शिमलानगरस्य राजीवभवने एषा सभा सम्पन्ना। सभायाः अध्यक्षता हिमाचलकाङ्ग्रेसस्य अध्यक्षा प्रतिभासिंह अकरोत्। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उपमुख्यमन्त्री मुकेशः अग्निहोत्री इत्यादयः अनेके मन्त्रिमण्डलमन्त्रिणः सभायां नोपस्थिताः। परन्तु मुख्यमन्त्री स्वास्थ्यकारणात् सभायां आगन्तुं न शक्तवान्, उपमुख्यमन्त्री सिरमौरं प्रवासस्य कारणेन सभायां उपस्थितः न अभवत्। तदपि तस्य सभायां न आगमनात् पुनः सर्वकारस्य सङ्घटनस्य च समन्वयस्य विषये प्रश्नाः उत्थापिताः सन्ति।

अन्ये बहवः मन्त्रिणः सभायाः दूरं स्थितवन्तः

सुखमन्त्रिमण्डलस्य केवलम् कृषिमन्त्री चौधरीचन्द्रकुमारः, प्राविधिकशिक्षामन्त्री राजेश धर्माणी, लोकनिर्माणमन्त्री विक्रमादित्यसिंहः एव उपस्थिताः। एतस्य अतिरिक्तं हिमाचलकाङ्ग्रेसस्य कार्यरतः अध्यक्षः तथा सर्वकारे मुख्यसंसदीयसचिवः संजय अवस्थी अपि सभायां उपस्थितः आसीत्। ज्ञातव्यं यत् संजय अवस्थी मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुक्खुः इत्यस्य समीपस्थेषु नेतृषु अन्यतमः अस्ति। गोष्ठ्यां स्वास्थ्यमन्त्री धनीरामशांडिलः, उद्योगमन्त्री हर्षवर्धनः चौहानः, उद्यान मन्त्री जगतसिंहनेगी,

शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः, ग्रामीणविकास एवं पंचायतीराज मन्त्री अनिरुद्धसिंहः एवं क्रिडांमन्त्री यादविन्द्रगोमा नोपस्थिताः। हिमाचलकाङ्ग्रेसस्य द्वितीयः कार्यरतः अध्यक्षः धर्मपुरस्य विधायकः चन्द्रशेखरः अपि सभायां न उपस्थितः। सभायां अनुपस्थितानां एतेषां नेतृणाम् अन्येषु महत्त्वपूर्णेषु कार्यक्रमेषु उपस्थिताः भवेयुः इति ज्ञायते।

लोकसभानिर्वाचनस्य

पराजयस्य विषये मंथनस्य आवश्यकता वर्तते - प्रतिभासिंह

सभायां कार्यकर्तृभ्यः सम्बोधयन् हिमाचलकाङ्ग्रेसस्य अध्यक्षा प्रतिभासिंह अवदत् यत् काङ्ग्रेसस्य सुदृढीकरणाय निष्ठावान् कर्मठजनानाम् कृते अवसरं दातुं आवश्यकता वर्तते। ये जनाः चिरकालात् दलस्य कृते कार्यं कुर्वन्ति तेषां सर्वकारे सहभागिता प्राप्तव्या। प्रतिभासिंह अवदत् यत् लोकसभानिर्वाचने काङ्ग्रेसस्य पराजयस्य सम्मुखीकरणं कर्तव्यम् आसीत्, यदा तु नवविधानसभाक्षेत्रस्य उपनिर्वाचनेषु षट् काङ्ग्रेसेन विजयः प्राप्तः। प्रतिभासिंहः अवदत् यत् लोकसभानिर्वाचने पराजयस्य कारणानि ज्ञातुं गहनमस्तिष्कविमर्शस्य आवश्यकता वर्तते। प्रतिभासिंह अवदत् यत् सा मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः इत्यनेन सह समये समये वार्तालापं कुर्वती अस्ति, भविष्ये अपि तथैव करिष्यति।

HP Politics : विक्रमादित्यस्य सोनियागान्धीविषये कङ्गनायाः वचनस्य प्रतिप्रहारः - 'सा बहु शिक्षिता नास्ति' इति

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। राज्यस्य लोकनिर्माणविभागस्य मन्त्री विक्रमादित्यसिंहः कङ्गनारनौतायाः आरोपस्य प्रतिकारं कृतवान्। वस्तुतः कङ्गना इत्यस्याः आरोपः आसीत् यत् केन्द्रसर्वकारेण हिमाचलस्य कृते प्रदत्ता साहाय्यराशिः सोनियागान्धिन्याः कृते गच्छति, यस्य विषये विक्रमादित्यसिंहः उक्तवान् यत् एतेन तस्याः मानसिकं दिवालियापनं दृश्यते। वस्तुतः कङ्गना अधुनैव सोनियागान्धीं ताडयन् गम्भीरान् आरोपान् अपि कृतवती आसीत्। कङ्गना इत्यनया उक्तं आसीत् यत् केन्द्रसर्वकारेण हिमाचलस्य कृते यत् समर्थनं दत्तं तत् सोनिया गान्धी इत्यस्याः कृते गच्छति। विक्रमादित्यसिंहः मण्डीसांसदसदस्यायाः एतस्य वक्तव्यस्य प्रतिकारं कृत्वा कङ्गना रणौतायाः प्रमाणं

याचितवान्। यदि कङ्गना स्वस्य आरोपस्य प्रमाणं न ददाति तर्हि काङ्ग्रेसपक्षः तस्याः विरुद्धं मानहानि-अभियोगं दास्यति इति अपि स चेत्तितवान्।

वक्तव्यदातृरूपेण तिष्ठति

कङ्गना, आश्रयधनस्य नाम्ना राजनीतिं प्रकाशते- संजीवः गुलेरिया हिमसंस्कृतवार्ता:- लघ्वीकाशी मण्डी। आश्रयराशिसम्बद्धे मण्डीसांसदकङ्गनारणौतायाः वक्तव्यस्य विषये विवादः वर्धमानः अस्ति। राज्यस्य लोकनिर्माणविभागस्य मन्त्री विक्रमादित्यसिंहस्य अनन्तरं अधुना काङ्ग्रेसस्य राज्यप्रवक्ता एपीएमसी मण्डी अध्यक्षः संजीवः गुलेरिया कङ्गनायाः उपरि वाक्प्रहारं कृतवान्। सांसद कङ्गनारनौत इत्यस्याः उपरि मिथ्यावक्तव्यस्य आरोपं कृत्वा संजीवगुलेरिया इत्यनेन उक्तं यत् मण्डी संसदीयक्षेत्रे विशालविनाशस्य, प्राणानां सम्पत्तिनां च हानिः इति वृत्तान्तं ग्रहीतुं समयः न प्राप्तः, परन्तु तस्य नामधेयेन राजनीतिं ज्वालयितुं कोऽपि अवसरः सा न त्यजति। इच्छति।

मंड्याली बोली इत्यस्य डाटाबेसस्य निर्माणं करिष्यन्ति इतिहासविभागस्य छात्रा

हिमसंस्कृतवार्ता:-डॉ.राकेशशर्मा।

भारतीयज्ञानपरंपराप्रकोष्ठः इतिहासविभागश्च सरदारपटेलविश्वविद्यालयः मंडीद्वारा मंड्याली भाषायाः संरक्षण- संवर्धनकार्यक्रमस्य अंतर्गतं अतिथिव्याख्यानम् आयोजितम् यत्र माधव इंस्टिट्यूट ऑफ साइंस एंड टेक्नोलॉजी ग्वालियर इत्यस्य सहायक आचार्यः डॉ. श्वेता चौहान मुख्यवक्त्रारूपेण व्याख्यानं दत्तवती। अस्मिन् सम्बन्धे प्रो. ललितकुमार अवस्थी कुलपतिः सरदारपटेलविश्वविद्यालयः मंडी अवदत् यत् भारतीयज्ञानपरंपरा राष्ट्रीय- शिक्षानीतिः 2020 इत्यत्र विशेषस्थानमस्ति। यस्य अनुरूपं विश्वविद्यालये भारतीयज्ञानपरंपराप्रकोष्ठस्य स्थापना कृता। आधुनिकतायाः समये भारतीयज्ञानपरंपरा एव अस्माकं मार्गदर्शनं करिष्यति। आचार्या अनुपमा सिंहः प्रतिकुलपति उक्तवती यत् छात्राः एतादृशैः कार्यक्रमैः न केवलं स्वमूलेन सन्नद्धा भवन्ति अपि तु ते स्वसभ्यतायाः संस्कृतेऽपि ज्ञानं प्राप्नुवन्ति। अस्माभिः मातृभाषायाः सम्मानं करणीयम्। भारतीय- ज्ञानपरंपराप्रकोष्ठस्य संयोजकः इतिहासविभागस्य सहायक- आचार्यः डॉ. राकेशकुमारशर्मा भारतीयज्ञानपरंपरा इति विषये सविस्तरं अवदत् यत् भविष्ये अयं प्रकोष्ठः विविध- अतिथिव्याख्याना- संगोष्ठी- परिसंवाद-

कार्यशालामाध्यमेन च छात्राणां ज्ञानवर्धनं करिष्यति। मुख्यवक्त्रा डॉ. श्वेता चौहान भारतीयभाषाणां विषये अवदत् यत् क्षेत्रीये आधारे अनेकाः भाषाः सन्ति याः विलोपनस्य समीपमस्ति। वर्तमानयुगम् आधुनिकतायाः युगमस्ति। अस्मिन् प्राचीनभाषाणां संरक्षणाय संवर्धनाय च एकस्याः शोधपरियोजनायाः अंतर्गतं डेटाबेस इति निर्मायते। सरदार पटेल विश्वविद्यालयस्य भारतीयज्ञानपरंपराप्रकोष्ठस्य इतिहासविभागस्य च संयुक्ततत्त्वावधाने मंड्यालीभाषायाः डेटाबेस इति निर्मायते। येन भविष्ये इदम् ऑनलाइन माध्यमेन अपि ज्ञातुं शक्यते। भाषाणां वैज्ञानिकदृष्टिकोणेन अध्ययनं भविष्यति। तेनोक्तं यत् पूर्वं कांगड़ी भाषायाः डेटाबेस इति कृतमासीत्। मंड्याली भाषायाः अनंतरं कुल्लवी भाषासहितम् अन्यक्षेत्रीयभाषाणामपि डेटाबेस इति निर्मास्यते। तेन छात्राणामपि आह्वानं कृतं यत् ते अधिकाधिकं अस्मिन् कार्ये स्वसहभागितां कुर्वन्तु। येन ऑनलाइनमाध्यमेन अस्याः भाषायाः ज्ञानं सर्वे प्राप्नुयुः। अवसरेऽस्मिन् दक्षा शर्मा, सहायक- आचार्यः डॉ. रामपालः, विकेश कुमारः, राजेश कुमारः, कृष्ण कुमारः, नेहा, सुभम, अनिस, नेहा, विजयः, पूनम, नितिका, लातेशः, वनीता इत्यादयः छात्राः उपस्थिताः आसन्।

हाइकायुद्धस्य वीरभटेभ्यः दिल्लीयां श्रद्धाञ्जलिः समर्पिता

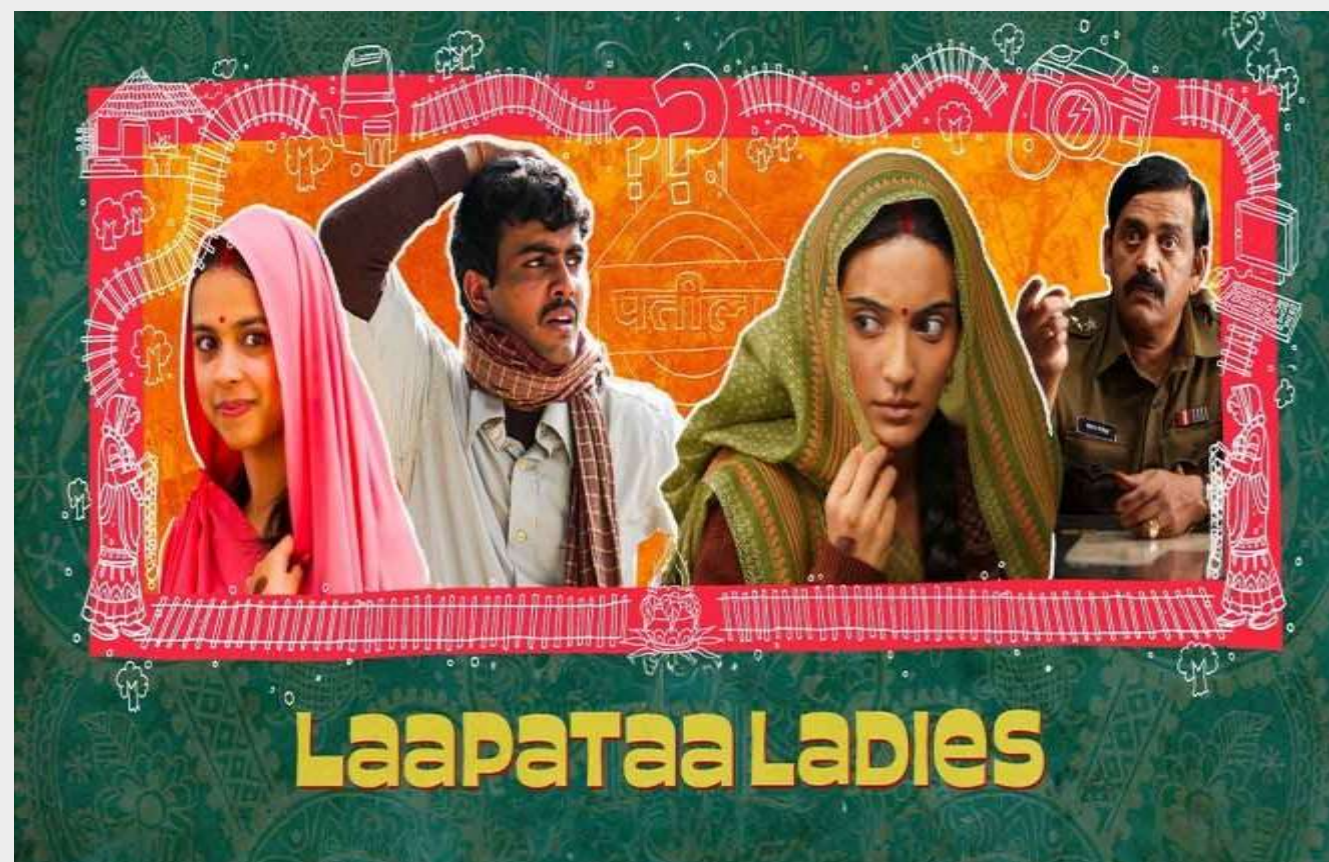
हाइकायुद्धस्य वीरभटेभ्यः श्रद्धाञ्जलिः दिल्लीयां समर्पिता। भारते इजराइलदेशीयः राजदूतः रूवेन-अजारः उभयोः देशयोः सम्बन्धान् प्रशंसितवान्। अनेन कथितं यत् कथम् उभौ देशौ सार्वभौमत्वं दूरीकृतवन्तौ लोकतन्त्रस्य च स्थापनां कृतवन्तौ। अवधेयं वर्तते यत् अष्टादशाधिकं नवदशसहस्रतमे वर्षे प्रथमे विश्वयुद्धे आङ्गल-भारतीय सेनायाःभाग स्वरूपाः भारतीयसैनिकाः हाइकायुद्धे भागं गृहीतवन्तः। भारतीयसैनिकेभ्यः च निर्णायको विजयः आसीत् इति।

लेबनाने इजरायलदेशस्य प्रहारेषु न्यूनातिन्यूनं शतं जनाः मारिताः

लेबनाने जातेषु इजरायलदेशेन प्रहारेषु न्यूनातिन्यूनं शतं जनाः मारिताः चतुश्शततः अधिकाः जनाश्च व्रणिताः अभवन्। इतः पूर्वं इजरेल-सेनया प्रोक्तं यत् तेन अद्य सम्पूर्णं लेबनानक्षेत्रे त्रिशततः अधिकेषु क्षेत्रेषु प्रहारः विहितः अस्ति। सैन्यसमूहेन एकस्मिन् वक्तव्ये प्रोक्तं यत् अपरत्र, हिज्बुल्लाह इत्यनेन इज्जेलस्य उत्तर क्षेत्रेषु प्रक्षेपास्त्राणि प्रक्षेपितानि सन्ति।

हास्यचलच्चित्रं लापतालेडिज इति सर्वोत्तमं वैदेशिकचलच्चित्रवर्गं ऑस्करपुरस्काराय भारतस्य आधिकारिक प्रविष्टित्वेन चितम्

चलच्चित्रनिर्मात्र्याः किरणराव इत्यस्याः हास्यचलच्चित्रं लापतालेडिज इति सर्वोत्तमं वैदेशिक चलच्चित्र वर्गं पञ्चविंशत्यधिकद्विसहस्रतमाय ऑस्करपुरस्काराय भारतस्य आधिकारिक प्रविष्टित्वेन चितम्। भारतीय चलच्चित्र-महासङ्ख्येन पुष्टिकृता यत् निर्देशकस्य जाहनू-बरूआ इत्यस्य नेतृत्वे त्रयोदश सदस्ययुतया समित्या आमिरखान-किरण-राव-इत्युभाभ्यां निर्मितस्य चलच्चित्रस्य चयनप्रक्रियायां ऐक्यमतेन निर्णयः अयं गृहीतः। लापतालेडिज इत्यस्मिन् निर्मितं निर्याणक मण्डलस्य प्रशिक्षपत्रे लिखितं यत् चलच्चित्रमिदं भारतीयमहिलानां वैविध्यपूर्णसकारत्मको मानसिकतां प्रदर्शयति। यत् अधीनता-प्रभुत्वयोः विभिन्नं मिश्रणं प्रकटयति इति।

॥ श्रीरामायणकथा ॥

उत्तरकाण्डम्! (अष्टात्रिंशः सर्गः)
सुमन्त्रलक्ष्मणयोः कथोपकथनम्।
(द्वितीयः खण्डः)

हे लक्ष्मण! तव पिता महायशाः दशरथः मुनिं वसिष्ठं द्रष्टुं स्वयं तस्य आश्रमम् आगच्छत्। तत्र गत्वा तेजसा ज्वलन्तमिव सूर्यसङ्काशं वसिष्ठस्य सव्यपार्श्वे उपविष्टं महामुनिम् अपश्यत्। राजा दशरथः तौ तापसश्रेष्ठौ मुनी अभ्यवादयत्। सः राजा अपि ताभ्यां पूजितः भूत्वा आसने उपाविशत्। तत्र उपविष्टानां तेषां महर्षीणां सुमधुराः कथाः मध्याह्नपर्यन्तम् अभवन्। ततः कस्याञ्चित् कथायां नृपः दशरथः प्राञ्जलिः अत्रेः पुत्रं महात्मानं तपोधनम् अब्रवीत् हे भगवन्! केन प्रमाणेन मम वंशः भविष्यति? मम पुत्रस्य रामस्य कियदायुः, अन्येषां पुत्राणां कियदायुर्वा भवेत्? रामस्य ये पुत्राः स्युः तेषामायुः कियद्भवेत्? भगवन्! मम वंशस्य का गतिर्भवेदिति कृपया उच्यताम्। राजा दशरथेन व्याहृतं वाक्यं श्रुत्वा महातेजाः दुर्वासाः व्याहर्तुम् आरभत हे राजन्! पुरावृत्तं शृणु! देवासुरयुद्धे सुरैः भर्त्स्यमानाः दैत्याः भृगुपत्नीं समाश्रिताः अभवन्। तया दत्ताभयाः दैत्याः तत्र अभयाः न्यवसन्। भृगुपत्न्या परिगृहीतांस्तान् दृष्ट्वा क्रुद्धः सुरेश्वरः शितधारेण चक्रेण भृगुपत्न्याः शिरः अहरत्। ततः महर्षिः भृगुः पत्नीं निहतां दृष्ट्वा सहसा विष्णुम् अशपत् हे विष्णो! यस्मात् क्रोधमूर्च्छितः त्वं मम अवध्यां पत्नीम् अवधीः तस्मात् हे जनार्दन! त्वं मानुषे लोके जनिष्यसि। तत्र त्वं बहुवार्षिकं पत्नीवियोगं प्राप्स्यसि। ततः महर्षिः भृगुः विष्णुः देवानां हिताय एतत्कार्यम् अकरोत्। अहं तस्मै अभिमानवशतः शापम् अददाम्। यदि सः मम शापं न स्वीकुर्यात् तर्हि मम वचनं मिथ्या भवेत्, अपिच मया नरकं प्रति गन्तव्यं भवेत् इत्येवं विचिन्त्य महर्षिः भृगुः विलापं करोति स्म। ततः अन्तर्यामी भगवान् विष्णुः तद् ज्ञात्वा तं महर्षिम् अब्रवीत् - अहं लोकानां हितकाम्यया तं शापं गृह्णामि। ऋषिः दुर्वासाः राजानं दशरथम् अब्रवीत् राजन्! पूर्वजन्मनि महर्षिणा भृगुणा शप्तः महातेजाः इहागतः तव पुत्ररूपेण रामः त्रिषु लोकेषु अभिविख्यातः। सः रामः भृगुशापकृतं महत् फलं प्राप्स्यति अपिच सः दीर्घकालम् अयोध्यायाः नरेशः भविष्यति। ये रामस्य अनुगाः भविष्यन्ति ते सुखिनः समृद्धाः च भविष्यन्ति। परमदुर्जयः रामः समृद्धैः चाश्वमेधैः एकादशवर्षसहस्राणि राज्यं पालयित्वा ब्रह्मलोकं गमिष्यति। सः बहून् राजवंशान् संस्थापयिष्यति। सीतायां तस्य द्वौ पुत्रौ भविष्यतः। अत्यन्तं तेजस्वी महामुनिः दुर्वासाः राज्ञः वंशस्य गतागतं सर्वमखिलम् आख्याय तूष्णीम् अभवत्। ततः राजा दशरथः तौ महात्मानौ मुनी अभिवाद्य पुनः पुरोत्तमं प्रत्यागच्छत्। पुरा आश्रमे मुनिना व्याहृतं तद् वचनं मया श्रुतं हृदि च निक्षिप्तम्। तस्य महामुनेः वचनस्य अन्यथा न भविष्यति। मुनेः वचनात् स्पष्टं यद् राघवः सीतायाः पुत्रौ अयोध्यायाम् अभिषेक्ष्यति। हे नरोत्तम! एवं गते त्वं सन्तापं कर्तुं नार्हसि। सीतार्थे राघवार्थे वा त्वं दृढः भव। सारथिना सुमन्त्रेण व्याहृतम् अद्भुतं वाक्यं श्रुत्वा लक्ष्मणः अतुलं हर्षम् अलभत, साधु साध्विति च अब्रवीत्। एवं पथि तयोः सुमन्त्रलक्ष्मणयोः संवादः प्राचलत्। ततः सूर्ये अस्तं गते तौ सुमन्त्रलक्ष्मणौ केशिनीनद्याः तीरे विश्रमम् अकुरुताम्।

हिमसंस्कृतवार्ता, प्रदीपः

pradipnath997@gmail.com

HPRCA Hamirpur: हिमाचलप्रदेश-राज्य-चयनायोगस्य सदस्यानां वेतनं निर्धारितम्, अध्यक्षाय १.३५ लक्षरूप्यकाणां मासिकं वेतनम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेश-राज्यचयन-आयोगस्य हमीरपुरस्य अध्यक्षाय प्रतिमासं १.३५ लक्षरूप्यकाणां वेतनं प्रदास्यते। एतदतिरिक्तं सदस्येभ्यः प्रतिमासं १.२० लक्षरूप्यकाणि प्रदत्तानि भविष्यन्ति। आयोगस्य अध्यक्षाय सदस्येभ्यः च क्रमशः प्रधानसचिवस्य सचिवस्य च सममूल्यं चिकित्सायात्रा, दैनिकं, माइलेजवृत्तिः च दीयते। अवकाशस्य सन्दर्भे केन्द्रीयनागरिकसेवा (अवकाश) नियम, १०७२ इत्यस्य प्रावधानानाम् अनुसारं अध्यक्षाय सदस्येभ्यः च अवकाशः उपलभ्यते। आयोगस्य अध्यक्षस्य सदस्यानां च नियमशर्तानाम् विषये अधिसूचना कार्मिकविभागेन कृता अस्ति।